

**“จักรวาล” และ “ไข่” จากวรรณกรรมท้องถิ่น ประเภทปรัมปราคติ :
ภาพสะท้อนของวิวัฒนาการทางสังคมวัฒนธรรม**

**The Cosmos and Egg from Regional Literature ; Mythology
: the Reflecting of Socio-culture Development**

บทคัดย่อ

บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาเอกสารและการเก็บข้อมูลภาคสนามในพื้นที่มณฑลยูนหนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ขอบเขตของการศึกษาคือศึกษาปรัมปราคติในฐานะวรรณกรรมท้องถิ่น บนพื้นฐานมติดการสะท้อนภาพของวิวัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรมในวรรณกรรม เพื่อนำเสนอ แนวคิดสากลบางประการที่ปรากฏและความแตกต่างของสาระตามประสบการณ์ทางสังคมวัฒนธรรมของผู้ผลิตวรรณกรรมใน ประเด็นมโนทัศน์ของ แนวคิดสากลปรัชญาธรรมชาติวิทยาแบบทวิภาวะนิยม “ไข่ จักรวาล” จากอารยธรรมทั่วโลก นัยของสังคมเกษตรกรรมจาก “ไข่” และ “จักรวาล” และบทบาทของ “ผู้หญิง” และ “การสืบทอดฝ่ายมารดา” ในสังคมบรรพกาล

คำสำคัญ: ไข่, จีน

Abstract

This paper is based upon documentary investigation as well as data collected relating to my, experience of field research in China, Yunnan . The field of notably the Yunnan region is mythology as a regional literature, and is based on the reflection of socio-cultural study development in literature perspectives. My objective is to express some universal ideas and examine some aspects of some socio-cultural experience of different myth producers. The main emphasis is on the concept of “The universal idea in dualism of naturalism philosophy,” “The Cosmic egg from world civilization,” “The agricultural social significance of the egg and the cosmos” and “The feminine role and matrilineal descent concept in early societies”.

Keywords: China, egg

“Ars Longa Vita Bravis”

ศิลปวิทยาเยิ่นยาว ชีวิตสั้น

เซเนกา (Seneca : 3 B.C.-A.D. 65) กวีมีชื่อชาวโรมันได้เคยเอ่ยอ้างจากคำกล่าวของฮิปโปเครเตส (Hippocrates : 400 BC.) บิดาแห่งวิชาแพทยศาสตร์ของกรีกไว้ ในความหมายนี้ “ศิลปวิทยา (arts)” คือ สรรพวิทยาการ (general knowledge) ทั้งมวลรวมทั้งทักษะทางสติปัญญา (intellectual skills) ของมนุษยชาติ ไม่เพียงแต่ทางด้านมนุษยศาสตร์เท่านั้น หากแต่ยังหมายรวมถึงวิทยาศาสตร์และศาสตร์สาขาต่าง ๆ ที่ต้องอาศัยศิลปะในระเบียบวิธี (methodology) การได้มาซึ่งองค์ความรู้ (body of knowledges) และกระบวนการประพจน์ปฏิบัติ (disciplinary) ของแต่ละศาสตร์นั้น ๆ อีกด้วย ศิลปวิทยาเหล่านี้ในอารยธรรมของมนุษย์ทั้งหมด ล้วนแต่มีกระบวนการสื่อสารเพื่อสร้างสรรค์ สังคม และถ่ายทอดผ่านยุคสมัยมาเป็นเวลายาวนาน ไม่ว่าจะเป็นวิธีการทางมุขปาฐะ (oral transmission) ในยุคสมัยหรือชุมชนที่ยังไม่มีภาษาเขียน หรือผ่านการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรเมื่อมีการประดิษฐ์อักษรเป็นของตนเองแล้ว

ตั้งแต่ 5,000 กว่าปีที่ผ่านมามีการประดิษฐ์อักษรเฮียโรกลิฟฟิค (hieroglyphics) ของอียิปต์ ก่อนอักษรลิ่มคูนiform (cuneiform) ของซูเมเรียน และก่อนจารึกพยากรณ์เจี๋ยกู่เหวิน (Oracle Inscriptions ; Jiaguwen; 甲骨文) ของจีน อันนำไปสู่การบันทึกประวัติศาสตร์ชนชาติในอารยธรรมต่าง ๆ นั้น อาจกล่าวได้ว่าการถ่ายทอดศิลปวิทยาการ

ผ่านวิธีการมุขปาฐะเป็นวิธีการเดียวเท่านั้นที่จะดำรงไว้ซึ่งเรื่องราวและภูมิปัญญาให้คงอยู่ไม่สูญหายไปตามอายุขัยของผู้คน ข้อมูลมุขปาฐะเหล่านี้ได้ถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง จดจำและบอกเล่าสืบต่อผ่าน ปรัมปราคติ นิทานประจำถิ่น เพลงพื้นบ้าน ภาษิตคำพังเพย ปริศนาคำทาย การละเล่น ศิลปกรรมพื้นบ้าน รวมถึงการเลียนแบบปฏิบัติกันมาจนเป็นขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีประชา ก่อให้เกิดผลผลิตทางวัฒนธรรมของแต่ละสังคมขึ้น ข้อมูลมุขปาฐะเหล่านี้เป็นวรรณกรรมท้องถิ่น (regional literature) ที่ถ่ายทอดความเชื่อ ความคิด ความต้องการ และความรู้ผ่านการบอกเล่าปากต่อปากและงานสร้างสรรค์ทั้งเครื่องมือเครื่องใช้และศิลปหัตถกรรม ต่อมาเมื่อมีการประดิษฐ์อักษร นักปราชญ์และกวีพื้นบ้านจึงได้ถ่ายทอดจินตนาการ ความคิด และความรู้ ผ่านตัวอักษรกลายเป็นวรรณกรรมลายลักษณ์ (written literature) ด้วยเหตุนี้ นักมานุษยวิทยาวัฒนธรรมบางกลุ่มจึงมีความเห็นว่าในเมื่อวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ตอบสนองความต้องการของมนุษย์แล้วผลผลิตของวัฒนธรรมย่อมต้องมีหน้าที่ (function) ต่อมนุษย์และสังคมด้วย เช่นเดียวกับนักคิดชนวิทยาที่มุ่งศึกษาขนบประเพณีและวัฒนธรรมของกลุ่มชน ก็ได้ให้ความสำคัญกับนัยทางสังคมวัฒนธรรมผ่านวรรณกรรมท้องถิ่น โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความคิดที่ว่าวรรณกรรมเหล่านี้ สามารถบอกกระบวนการทางความคิด ช่วยให้เข้าใจค่านิยม และจารีต ประเพณีวัฒนธรรม ของสังคมที่กำลังศึกษาอยู่

วรรณกรรมท้องถิ่นประเภทปรัมปราคติ (mythology) คือ ข้อมูลมุขปาฐะที่เป็นนิทานประเภทหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากนิทานประเภทอื่นๆ คือ มีอนุภาคที่ว่าด้วยต้นกำเนิดของจักรวาล โลก มนุษย์ สัตว์และสิ่งของต่างๆ รวมทั้งกล่าวถึงโครงสร้างความสัมพันธ์และกฎเกณฑ์ บทบัญญัติทางศีลธรรมในสังคมที่ผลิตปรัมปราคติเหล่านั้นขึ้นมา ตาม พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2524, หน้า 236) อธิบายว่า mythology เป็นการศึกษาเชิงวิทยาศาสตร์ที่ว่าด้วยความเชื่อในนิยายตามประเพณีที่มีความสำคัญทางศาสนา เป็นเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรมของสิ่งเหนือธรรมชาติ หรือสมมุตินิยายที่บรรยายเกี่ยวกับการกำเนิดของพิธีกรรมทางศาสนา ธรรมเนียมทางสังคม หรือปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ และใน Encyclopaedia Britannica (1974, อ้างถึงใน เสาวลักษณ์ อนันตสานต์, 2533 หน้า 94) อธิบายว่าเหตุการณ์ (events) หรือภาวะเหตุการณ์ (state of affairs) ที่เกิดขึ้นในนิทานประเภทนี้เป็นเหตุการณ์ที่เหนือกว่าโลกมนุษย์และต่างไปจากเวลาในประสบการณ์ด้านประวัติศาสตร์ของมนุษย์ คืออดีตอันยาวนานจนไม่อาจจินตนาการได้ ซึ่งตัวละครอาจเป็นเทพเจ้าหรือสิ่งมีชีวิตที่มีลักษณะพิเศษ เช่น มนุษย์คนแรก หรือสัตว์ตัวแรก เป็นต้น

ในมิติทางวัฒนธรรมนักมานุษยวิทยาและนักคิดชนวิทยาจะมุ่งศึกษาปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมผ่านวรรณกรรมท้องถิ่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งนิทานบนพื้นฐานแนวคิดหลายทฤษฎีด้วยกัน บางแนวคิดเห็นว่าวรรณกรรมเหล่านี้มีต้นกำเนิดจากแหล่งเดียว (monogenesis) ก่อนที่จะมีการแพร่กระจาย (diffusion) ออกไปตามเส้นทางการอพยพย้ายถิ่น เส้นทางการค้าขาย

การท่องเที่ยว ฯลฯ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้วรรณกรรมบางเรื่องมีความคล้ายคลึงกันในส่วนต่าง ๆ ของหลายท้องถิ่น หลายชนชาติหลายภาษา แม้ว่าในรายละเอียดจะมีนัยทางสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ดังเช่นนิทานที่มีสาระ (trait) เดียวกัน หากมีการเปลี่ยนแปลงด้วยการตัด เสริม ในรายละเอียดไปตามสังคมและวัฒนธรรมที่นิทานเหล่านั้นได้เดินทางผ่าน อย่างไรก็ตาม นักมานุษยวิทยาบางกลุ่มก็มีความคิดเห็นที่ตรงกันข้าม กล่าวคือ วัฒนธรรมวรรณกรรม หรือนิทานใด ๆ มีจุดกำเนิดจากหลายแห่ง (polygenesis) โดยมีองค์ประกอบของความเชื่อและชนบประเพณีที่คล้ายคลึงกันอันเนื่องมาจากมนุษย์ในแต่ละสังคม แต่ละอารยธรรมต่างล้วนผ่านประสบการณ์ทางความคิดจิตวิทยา และขั้นตอนทางวัฒนธรรมมาในลักษณะเดียวกัน เป็นที่มาของความคล้ายกันของวัฒนธรรมบางอย่าง สาระของความเชื่อ และโลกทัศน์บางอย่าง แม้ว่าจะอยู่กันคนละมุมโลกก็ตาม

โดยเหตุที่วรรณกรรมท้องถิ่นประเภทปรัมปราคติ ให้ความสำคัญกับพื้นฐานปรัชญาแรกเริ่มของมนุษยชาติ คือ ความเชื่อ (beliefs) ในเรื่องเหนือธรรมชาติ ซึ่งเป็นตัวกำหนดค่านิยม จารีตประเพณี และวัฒนธรรมของสังคม ดังนั้นบทความนี้จึงมุ่งตรวจสอบวรรณกรรมท้องถิ่นประเภทปรัมปราคติจากทั้งเอกสารโบราณ เอกสารทางวิชาการ ร่วมกับการเดินทางไปยังแหล่งข้อมูลท้องถิ่น คือ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมณฑลหูหนาน เพื่อนำเสนอแนวคิดสากลของปรัมปราคติเพื่อที่จะสะท้อนให้เห็นถึงวิวัฒนาการทางสังคม วัฒนธรรม และช่วยให้เกิดความเข้าใจโลกทัศน์ของชนชาติที่ผลิตวรรณกรรมเหล่านั้นมากขึ้น

ปรัมปราคติที่เกี่ยวกับการกำเนิดโลก และจักรวาลมีอยู่ในทุกชนชาติ เป็นความพยายามที่จะอธิบายธรรมชาติที่มนุษย์ได้ปะทะสังสรรค์ด้วย ตามประสบการณ์ทางความคิด และวิถีชีวิตของคนในสังคม แนวคิดเกี่ยวกับ “จักรวาล” ของแทบทุกชนชาติ มักมีความเกี่ยวข้องกับ “ไข่” แม้ว่าจะมีความแตกต่างกันในรายละเอียดก็ตาม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แนวคิดสากลปรัชญาธรรมชาติวิทยาแบบทวิภาวะนิยม

ชาวจีนเชื่อว่าเดิมจักรวาลว่างเปล่าและไร้รูปปลักษณ์ ไร้ระเบียบ (Chaos) จากนั้นได้มีไข่ (cosmic egg) ใบหนึ่งก่อตัวขึ้นโดยใช้เวลา 180,000 ปี ภายในไข่ก่อเกิดสภาวะอิน-หยาง (yin-yang) จนเกิดความสมดุลเกิดขึ้น และผานกู่ (盘古, Pángǔ) ก็ได้ถือกำเนิดมาจากการแตกของสมดุลนั้น ผานกู่มีรูปร่างเป็นยักษ์สูงใหญ่ มีเขabenศีรษะ ห่มคลุมหนังสัตว์ ภารกิจของเขาคือการสร้างโลกด้วยการใช้ “ขวาน” ผ่าแยกฟ้า (หยาง) และดิน (อิน) และเมื่อเขาดายลมหายใจกลายเป็นลม ดวงตาซ้ายกลายเป็นดวงอาทิตย์ ดวงตาขวากลายเป็นดวงจันทร์ ร่างกายกลายเป็นภูเขา โลหิตเป็นแม่น้ำ กล้ามเนื้อเป็นดินแดนอันอุดมสมบูรณ์ ผมและหนวดเคราเป็นดวงดาว และทางช้างเผือก เครื่องนุ่งห่มเป็นพุ่มไม้และป่า กระดูกเป็นแร่ธาตุและสินแร่อัญมณี เหนือเป็นฝน และตัวหมัดแมลงในเครื่องนุ่งห่มถูกลมพัดพาให้กลายเป็นมนุษย์

เรื่องราวของผานกู่ ปรากฏขึ้นครั้งแรกจากงานเขียนของ ฺขูเจิ้ง (徐整; Xú Zhěng; 220-265 AD) ในหนังสือ ซานหวู่ลี้จี้ (三五歷紀; Sānwǔ Liji) ซึ่งเรียบเรียงเรื่องราวจากราชวงศ์โจวตะวันตก (西周朝) 1,000 ปีก่อน นอกจากจะมีบทบาทในการอธิบายถึงความเชื่อในการก่อกำเนิดของธรรมชาติและสรรพสิ่งแล้ว ภาวะสมดุลภายใน “ไข่” ใบนี้ของผานกู่ ได้สะท้อนปรัชญาอิน-หยาง (阴阳, Yin-Yang) ปรัชญาดั้งเดิมสำคัญของจีน ซึ่งเทียบเคียงกับแนวคิดธรรมชาติวิทยาแบบทวิภาวะนิยม (Dualism)

คัมภีร์อี้จิงซึ่งเป็นคัมภีร์ทางธรรมชาติวิทยาที่เก่าแก่ของจีน กล่าวถึง จักรวาล ธรรมชาติและสรรพสิ่งที่ล้วนมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ โดยมีหลักเกณฑ์พื้นฐานแห่งจักรวาล คือ อิน (阴 – yīn) และ หยาง (阳 - yang) เป็นปฐมเหตุแห่งสรรพสิ่ง ความสัมพันธ์อย่างง่ายของอิน-หยางก็คือ ชาย-หญิง สว่าง-มืด ร่ม-โล่ง-ตั้งรับ เคลื่อนไหว-สงบนิ่ง ฯลฯ แม้ว่าการตีความจะใช้หลักเกณฑ์อันธรรมดาสามัญ หากแต่ผลผลิตของพื้นฐานแนวคิดดังกล่าวนำไปสู่การอธิบายพลังตรงข้ามที่คู่กันของอิน-หยาง ที่มีการ สลับเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมซึ่งกันและกัน อธิบายทิศทั้ง 8 แสดงให้เห็นแนวคิดธรรมเนียม ความเชื่อในกฎธรรมชาติ เรื่องจักรวาล เทพวัตถุนบนฟ้า ซึ่งเคลื่อนที่ตามกฎหรือตัวเลขที่แน่นอน อธิบายความเชื่อมโยงกันของสวรรค์ โลก มนุษย์ ธรรมชาติ เช่น ธรรมชาติกำหนดคทิศ

ฟ้าดินเป็นต้น และด้วยความลึกซึ้งของคำอธิบาย
ง่าย ๆ นี้ได้ทำให้ปรัชญาทวิภาวะนิยมแบบอิน-
หยางของจีน มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อนักปรัชญา
ศิลปิน นักธุรกิจ และวิถีชีวิตของชาวจีนในยุค
ต่อๆ มา รวมทั้งมีอิทธิพลต่อศิลปินและนักคิด
ชาวตะวันตกในปัจจุบันในด้านศาสนา จิตวิทยา
และศิลปะแขนงต่าง ๆ

คัมภีร์ขุนเขาท้องทะเล (山海经; shān
hǎi jīng) คัมภีร์ภูมิ-ประวัติศาสตร์เก่าแก่ที่สุด
ของจีนกล่าวถึงบรรพชนเผ่าเหมียวว่า “มีคนที่
เรียกว่าเผ่าเหมียว ผู้ซึ่งมีเทพเจ้า หัวเป็นคน
ร่างกายเป็นงู ลำตัวยาวดุจเพลาธซ้ายขวาเป็นหัว
สวมเสื้อผ้าสีม่วง ใส่หมวกแพรยาว มีนามว่า
หยานเหว่ย ผู้บันดลอาหารอันอุดมสมบูรณ์แก่
ได้เหล่า” (有人曰苗族. 有神焉, 人首蛇身, 长
如辕, 左右有首, 衣紫衣, 冠旃冠, 名曰延维. 人
主得而飧食之, 伯天下. 《山海经》)

เช่นเดียวกับศิลาจารึกโบราณของจีน
บันทึกว่า บรรพชนคู่แรกของจีน ผู้ซึ่งหนึ่งนั้น
ต่างมีลักษณะร่างกายเป็นมังกรและศีรษะเป็น
มนุษย์ และจากภาพเขียนโบราณที่ขุดพบในจีน
เจียง พบลักษณะของหางที่เกาะเกี่ยวกัน แสดง
ให้เห็นแนวคิดทวิภาวะที่ปรากฏอยู่ นักวิชาการ
ของจีนมีความเห็นว่า ทั้งหยานเหว่ยบรรพชน
ของเผ่าเหมียวและผู้ซึ่งหนึ่งว่าบรรพชนของจีน
ล้วนมีแนวคิดพื้นฐานทวิภาวะนิยมที่ปรากฏเป็น
หลักฐานที่เก่าแก่ที่สุดของจีน

ปรัมปราคติของนอร์ทแมน พวกคิวดัน-
สแกนดิเนเวียน ปรากฏอยู่ในนิทานพื้นบ้าน
เพลงพื้นเมือง และการละเล่นพื้นเมือง กล่าวถึง
สงครามระหว่างโอดิน (Odin) เทพแห่งความดี
งาม ฉลาด และกล้าหาญ กับพวกยักษ์น้ำแข็ง
วิญญาณจากนรก หมาป่าและสัตว์ประหลาด
ภายใต้การนำของ โลกิ (Loki) เทพแห่งความ

หลอกลวง และวาระสุดท้ายของจักรวาล
(Ragnarök – The day of doom, when heaven
and earth would be destroyed) เพราะชาวนอร์
ทแมนเป็นบรรพชนของชาวยุโรปหลายชนชาติ
ในตะวันตกรวมถึงชาวเอเชียในตะวันออก
วรรณกรรมมุขปาฐะดังกล่าวย่อมมีอิทธิพลต่อ
แนวคิดปรัชญาของผู้คนทั่วโลกในยุคต่อมา

อานักเซนเมส (Anaximenes 611-547 ปี
ก่อนคริสตกาล) นักปรัชญายุคโบราณของกรีก
ได้เคยกล่าวถึง ปฐมธาตุแห่งจักรวาลว่าสิ่งไร้รูป
ก่อให้เกิดรูปลักษณ์ อากาศจึงเป็นปฐมธาตุแห่ง
จักรวาล เพราะอากาศแผ่ขยายอย่างไร้ขอบเขต มี
พลังและเคลื่อนไหวอยู่เสมอ จึงก่อให้เกิดความ
เปลี่ยนแปลงในจักรวาล เช่น ขยายตัวกลายเป็น
ไฟ ลอยไปในอวกาศเป็นดวงดาว อัดตัว
กลายเป็นเมฆ เป็นน้ำ ดิน หิน และแล้วกลายเป็น
อากาศดังเดิม เช่นเดียวกับอานักซาโกแรส
(Anaxagoras 500-428 ปีก่อนคริสตกาล) และ
นักปรัชญากรีกในยุคใกล้เคียงกันยังได้ กล่าวถึง
ปฐมธาตุแห่งจักรวาลว่าประกอบด้วยจิต (nous
หรือ mind) ซึ่งมีคุณสมบัติชาญฉลาดและ
เคลื่อนไหว และสสาร (matter) ซึ่งมีคุณสมบัติ
มีขอบเขตจึงต้องถูกควบคุมและจัดระเบียบโดยจิต
เพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายของสรรพสิ่ง

ในยุครุ่งเรืองของปรัชญากรีก ในงาน
เขียนของเพลโต (Plato 427-347 ปีก่อน
คริสตกาล) อธิบายถึงสภาวะสับสนอันไร้
ขอบเขต (Chaos) ประกอบไปด้วยความด่ามีดอัน
ลึกดำเรียกว่าสภาวะ Night และการเกิดขึ้นของ
แสงเงินแสงทองอันสว่างไสวของไฟ ที่เรียกว่า
Love และสิ่งนี้ก่อให้เกิดการรวมตัวของสรรพสิ่ง
ที่เป็นคู่ในธรรมชาติกลายเป็นจุดกำเนิดของ
ระเบียบแห่งจักรวาล อาจกล่าวได้ว่าแนวคิด
พื้นฐานของทวิภาวะนิยมแรกเริ่มปรากฏใน

ปรัชญาตะวันตกในช่วงระยะเวลาใกล้เคียงกับ
ปรัมปราของชาวออร์ทแมน

พระคัมภีร์ใหม่ (The New Testament)
ภาควิวรณ์ (Revelation- -การปรากฏของเทพ
สวรรค์) กล่าวถึงจอห์นผู้เห็นนิมิตวันอมาเกดอน
(Amagedon) ของชาวคริสต์ในยุคหลังกล่าวถึง
เรื่องราวการต่อสู้ของพระเจ้ากับแอนไทโครัส
และวันพิพากษาโลก การต่อสู้ของความดีความ
ชั่วและวันสุดท้ายของจักรวาลของชาวออร์ท ซึ่ง
น่าจะเป็นผลมาจากอิทธิพลของแนวคิดทวิภาวะ
ภาวะในปรัชญายุคเริ่มแรกก่อนที่จะมาเป็น
คัมภีร์ของชาวคริสต์

ในตะวันออกกลาง คัมภีร์แห่งความสงบ
(อาเวस्ता- -avesta) ของลัทธิโซโรแอสเตอร์
(zoroastrianism) ซึ่งกำเนิดในแถบเปอร์เซียเมื่อ
600 ปีก่อนคริสตกาล ได้กล่าวถึงการต่อสู้กัน
ของอาหุรามาสดา (Auramazda) เทพเจ้าแห่ง
ความดีงาม ความฉลาด และการสร้างสรรค์ กับ
อาหริมาน (Ahriman) เทพเจ้าแห่งความชั่วร้าย
ความโง่เขลาและการทำลายล้าง ชัยชนะ
การกลับไปอยู่รวมกันของทั้งสองในวาระ
สุดท้าย เช่นเดียวกับความขัดแย้งของพระเจ้าและ
ซาตานในคริสต์ศาสนา และ รวมทั้งในศาสนา
อิสลามก็ยังมีเชื่อเรื่องการพิพากษาของพระเจ้า
ในวันสิ้นโลก (กิยามะห์)

ในขณะที่ปรัชญาตะวันตกสะท้อนความ
ขัดแย้งของสิ่งคู่อย่างความดี-ความชั่ว แต่ปรัชญา
ฝ่ายตะวันออกจะแสดงให้เห็นถึงภาวะสมดุลจาก
ความกลมกลืนกันของสิ่งตรงข้าม ลัทธิศักดิ์ของ
อินเดีย กล่าวถึงพลังของจักรวาลที่มีสภาวะเป็นคู่
ความเชื่อเรื่องพลังศักดิ์ของเทพ เช่น พระแม่มหา
กาลีและพระแม่ทุรคาเทวีปางดุร้ายของพระอูมา
เทพแห่งความเมตตา หรือ กาไฟโรพปางดุร้าย
ของพระอิศวรที่มีผิวกายดำ สวมเครื่องประดับสี

แดงและเหลือง ซึ่งทำด้วยเลือดสังเวททั่วทั้งองค์
พระเนตรโปนถลน เขี้ยวโง้ง พระหัตถ์ทั้ง 6 ถือ
ดาบและอาวุธต่างๆ รวมทั้งสิริษะคน พุทธ
ศาสนาที่ได้รับอิทธิพลจากลัทธิตันตระของฮินดู
ปรากฏปางของโพธิสัตว์ที่เป็นสองเพศ เช่น
พระอมิตาภพุทธกับนางตาราของนิกายสาวดี
หรือแม้แต่พระกวนอิมโพธิสัตว์ปางหนึ่งของ
พระอวโลกิเตศวร รวมทั้งยัฒมโพธิสัตว์ปราบ
มารปางคุรายต่าง ๆ ตามความเชื่อของมหายาน
ในทิเบตใช้ภาพมารเป็นสัญลักษณ์ เช่น ฮายากิเว
ปางอวตารของพระอมิตาภพุทธเจ้าหรือพระ
โพธิสัตว์อวโลกิเตศวร ลักษณะสามเศียรหกกร
กายสีแดง ตากลมโตสามตา เขี้ยวโง้ง เส้นผมสี
ส้มพุ่งตรงขึ้น เสียดเป็นหัวม้าสีเขียว มือซ้ายถือ
เชือก และ ขอ มือขวาถือไม้เท้าและ
กระโหลก สวมมงกุฎกระโหลกห้าหัว สวม
สร้อยกระโหลกห้าสิบหัว อาภรณ์ทำด้วยหนัง
มนุษย์หนังช้าง นุ่งห่มหนังเสือ ประดับงูเหี้ยบ
มารชายหญิง เป็นต้น

โดยสรุปคือแนวคิดทวิภาวะนิยมมี
พื้นฐานความเชื่อที่ว่าสรรพสิ่งในโลกแบ่ง
ออกเป็นสิ่งคู่ที่มีคุณสมบัติตรงกันข้าม (binary
opposition) อาจกล่าวได้ว่ามนุษย์เข้าใจโลกที่มี
การแบ่งออกเป็นคู่ ซึ่งในช่วงเวลาเดียวกันนี้
พัฒนาการทางปรัชญาของทุกมุมโลก ได้เกิดวาท
กรรมทั้งทางปรัชญาและอภิปรัชญา
(metaphysical and philosophical discourse)
เกี่ยวกับแนวคิดนี้ขึ้นอย่างแพร่หลาย ไม่ว่าจะเป็น
เป็น ปรัชญาแห่งจิต (philosophy of mind) ที่
กล่าวถึงปรากฏการณ์ความสัมพันธ์ระหว่าง จิต
และสสาร (mind and matter) ในปรัชญาสำนัก
สังขยา และโยคะ (Sankhya and Yoga schools)
ของฮินดู (650 BCE) หรือในงานเขียนของเพล
โตและอริสโตเติล (Plato and Aristotle) และ

ความเชื่อเก่าแก่ของลัทธิโซโรอัสเตอร์ (Zoroastrianism, 1000 B. C.)

อย่างไรก็ตามข้อสังเกตที่น่าสนใจของแนวคิดทวิภาวะนิยมของตะวันตกกับตะวันออกนั้นมีความแตกต่างกันคือ ในปรัชญาจริยศาสตร์ตะวันตกความเป็นคู่จะหมายถึงความขัดแย้งกันระหว่างความดี (good) และความชั่ว (evil) หรือการต่อสู้กันของเทพฝ่ายดีและฝ่ายมารของ หรือพระเจ้าและซาตาน เป็นต้น

ในขณะที่ปรัชญา จริยศาสตร์แบบธรรมชาตินิยมของตะวันออกกลับหมายถึงการอยู่ร่วมกัน (coexistence) ของสิ่งที่ขัดแย้ง (conflict) ได้แก่ ความเมตตากรุณา (benevolent) กับ เจตนาร้าย (malignant) และอธิบายความตรงข้ามนั้นด้วยภาวะของการรักษาความสมดุลให้แก่โลก จักรวาล และจิต ดังตัวอย่างที่เห็นได้ชัดของ ปรัชญาอิน-หยางของจีนที่พยายามอธิบายความสมดุลอันเป็นธรรมชาติของธรรมชาติที่ชาวจีนได้สังเกตเห็นและตีความหมายด้วยภูมิปัญญาที่ลึกซึ้งตามวิถีชีวิตของปราชญ์แนวธรรมชาตินิยมแบบจีนมาช้านาน

“ไข่จักรวาล” จากอารยธรรมทั่วโลก

จักรวาลรูปไข่ หรือจักรวาลที่กำเนิดจากไข่ น่าจะเป็นความเชื่อสำคัญของอารยธรรมโบราณของโลกในทุกชนชาติ ทุกสังคม โดยเชื่อว่ารูปทรงเรขาคณิตทรงกลมและสี่เหลี่ยมเป็นรูปทรงแรกสุดในการผลิตของอารยธรรมมนุษย์ และสันนิษฐานว่ามีความเป็นไปได้ว่ามนุษย์มีความผูกพันกับพื้นดินผืนน้ำอันกว้างไกลสุดหูลสุดตาที่ให้นึกถึงรูปสี่เหลี่ยม และมนุษย์ได้มองเห็นทรงกลมของท้องฟ้าที่ครอบคลุมลงมาอยู่เป็นนิจ

นอกจาก “ไข่” ของผานู่ตามปรัมปราคติจีน แล้วยังมีตัวอย่างของปรัมปราคติจากอารยธรรมสำคัญในยุคโบราณของทั่วโลก ได้แก่

ปรัมปราคติของชาวอียิปต์โบราณกล่าวถึงเทพีเฮธอร์ (Hathor) ซึ่งมีสภาวะรอบกายเป็น Ogdoad คือทางช้างเผือกบนท้องฟ้ายามค่ำคืน ซึ่งก่อตัวขึ้นจาก กลุ่มของฝุ่นละอองในจักรวาลซึ่งมีสภาวะเป็น “น้ำ” เรียกว่า Num เป็นสัญลักษณ์ของ “เทพแห่งความวุ่นวายสับสน” มี “ไข่ห่าน” ใบหนึ่งล่องลอยอยู่เหนือกลุ่มฝุ่นละอองนั้น และเมื่อไข่แตกออกก็กลายเป็นเทพแห่งดวงอาทิตย์ คือ Ra ซึ่งถือเป็นผู้ปกครองอียิปต์ในยุคแรกเริ่ม

ใน Kalevala มหาภาพยของชนชาติฟินนิช เชื่อว่าโลกเกิดจากชิ้นส่วนของ “ไข่นกเป็ดน้ำ (diving duck)” ซึ่งวางไว้บนเข่าของอิลมาตา (Ilmatar) เทพีแห่งอากาศ ไข่ครึ่งใบล่างเป็นโลก และครึ่งบนเป็นท้องฟ้า ดังข้อความจาก Kalevala (wikipedia, 2551)

“One egg's lower half transformed

And became the earth below,

And its upper half transmuted

And became the sky above;”

แนวคิดเกี่ยวกับนิคส์ (Nyx) เทพธิดาแห่งรัตติกาล เทพผู้สร้างสรรพสิ่งสำคัญตามปรัมปราคติของกรีกโบราณ จากงานเขียนของนักการละคร Aristophanes (456 BC – 386 BC) ได้สะท้อนความคิดจักรวาลวิทยาของกรีกโบราณว่า (wikipedia, 2551)

"Black-winged Night, Into the bosom of the rebus dark and deep, Laid a wind-born egg, and as the seasons rolled Forth sprang Love, the longed for, shining, with wings of gold."

ก่อนที่จะจักรวาลจะถูกสร้างขึ้นนั้นมีสิ่งที่ดำรงอยู่คือ ความเว้งว่างอันไร้ระเบียบมหึมาที่หาขอบเขตมิได้ เรียกว่า Chaos มีความดำมืดและเจียบสัด นักสก็ได้อุบัติขึ้นและถูกขนานนามว่า มารดาแห่งรัตติกาล (mother night) ชาวกรีกบรรยายว่าเธอคือ จิตวิญญาณของปีกแห่งความมืดมิดอันยิ่งใหญ่ (great black winged spirit) จากนั้นนักสก็ได้อุบัติขึ้นและถูกขนานนามว่า “ไข่เงิน” ในความมืดมนและลึกดำ เมื่อไข่แตกออกได้เกิดแสงสว่างด้วยปีกแห่งทองคำ (wing of gold) เรียกว่า LOVE จากนั้นจึงเกิดเทพีแห่งพื้นโลก (Gaia) ตรงส่วนล่างของไข่ และเทพเจ้าแห่งท้องฟ้า (Ouranos) ตรงส่วนบนของไข่ ซึ่งถือเป็นการเริ่มต้นจักรวาล

แนวคิดเก่าแก่ที่สุดเกี่ยวกับจักรวาลรูปไข่ (egg-shaped cosmos) มาจากคัมภีร์สันสกฤต “พร-หมาณะทะปุราณะ” ของฮินดู กล่าวว่าเมื่อโลกยังไม่เกิดขึ้นนั้นเป็นเวลาที่มีดมนเรียกว่า พรหมราตรี มี “ไข่ทองคำ” ใบหนึ่งเรียกว่า พรหมมาณะ (Brahmanda ; cosmic egg ; มาจากการเชื่อมกันของ พรหม คือ จักรวาลที่มีภาวะเป็นระเบียบ (cosmos) กับ อันตะ คือ ไข่) ในไข่ใบนี้พระพรหมได้บังเกิดขึ้นและอยู่ในไข่หลายร้อยกัลป์ เมื่อไข่แตกออก ด้านบนกลายเป็นฟ้า ด้านล่างกลายเป็นดิน

ความเหมือนกันของกำเนิดจักรวาล คือแนวคิดเรื่องภาวะการอันไร้ระเบียบ (Chaos) มืดมิดหาขอบเขตมิได้ สิ่งเหล่านี้สะท้อนภาวะทางจิตเบื้องต้นของมนุษยชาติ ว่ามนุษย์ไม่สามารถต่อต้านธรรมชาติและภัยพิบัติตามธรรมชาติ ซึ่งสามารถนำพาหายนะมาสู่มนุษย์

อย่างไรก็ตามภาวะจักรวาลอันมีระเบียบ (cosmos) ซึ่งเกิดขึ้นภายหลังจาก จักรวาล โลก และเทพเจ้าได้บังเกิดขึ้น ก็สะท้อนให้เห็นความหวังของมนุษย์ต่อพลังเหนือธรรมชาติที่สามารถช่วยเหลือมนุษย์ได้ เช่น ความเชื่อของชาวนาซี (Nazi) ชนชาติพื้นเมืองในเขตปกครองตนเองนาซีของเมืองลีเจียงในมณฑลหยุนหนานของจีน ซึ่งมีบรรพชนร่วมกับชาวทิเบต และได้รับอิทธิพลจากปรัชญาพุทธมหายาน มีความเชื่อว่าภาวะจักรวาลอันมีระเบียบนั้นเกิดขึ้นจาก พญาครุฑ ได้ออมไข่จักรวาลไว้ในปาก เช่นเดียวกับระเบียบจักรวาลที่ถูกจัดไว้ในตรีมูรติของพราหมณ์ หรือการรักษากฎระเบียบแห่งจักรวาลโดยเทพเจ้าแห่งเขาโอลิมปัสของกรีก

สิ่งที่น่าสังเกตสำหรับการกำเนิด “จักรวาล” และ “ไข่” ก็คือ ไม่ว่าจะเป็นปริมปราคติของชนชาติอารยธรรมโบราณใด “ไข่จักรวาล” จะมีรายละเอียดเปลี่ยนแปลงไปตามสถานะแวดล้อมและค่านิยม ในสังคมของชนชาติที่เป็นผู้เล่าเรื่อง ตัวอย่างเช่น “ไข่” ของอียิปต์ เป็นไข่ห่าน ของชาวฟินแลนด์เป็นไข่นกเป็ดน้ำ ไข่ของกรีกเป็นไข่เงิน ส่วนของอินเดียเป็นไข่ทองคำ นอกจากนี้แม้แต่สัตว์เล็ก ๆ ที่ไม่เป็นภัยต่อมนุษย์ อีกทั้งยังนำมาใช้เป็นอาหารได้ อย่างเช่น นก ไก่ ห่าน หรือนกพิราบของแต่ละท้องถิ่น ได้ก่อให้เกิดจินตนาการเกี่ยวกับการถือกำเนิดของสรรพสิ่งจาก “ไข่” เช่นกัน

นัยของสังคมเกษตรกรรมจาก “ไข่” และ “จักรวาล”

ความแตกต่างในเรื่อง “ไข่” สะท้อนวัฒนธรรมบางประการ ตัวอย่างเช่น

ไข่บางอารยธรรม ล่องลอยอยู่ในอวกาศอันมืดมิด แต่ไข่จากหลายอารยธรรมล่องลอยอยู่บนผิว “น้ำ” เช่น ไข่ห่านของอียิปต์ แม้จะล่องลอยอยู่เหนือกลุ่มของฝุ่นละอองแห่งทางช้างเผือกที่ประกอบด้วยน้ำ ก็มีโอเอซิสอยู่ท่ามกลางทะเลทราย ซาฮารา พวกเขาได้สังเกตเห็นคุณค่าความสำคัญและเกิดทุนต่อแม่น้ำไนล์ อันเป็นสายธารแห่งชีวิตที่หล่อเลี้ยงชนชาติ ไข่ใบนี้ น่าจะสะท้อนสังคมเกษตรกรรมของชนชาติที่ชีวิตผูกพันกับสายน้ำ

นอกจากไข่ แล้วรายละเอียดบางอย่าง เช่น “ขวาน” ของผานกู่ ก็น่าจะสะท้อนความสำคัญของอาวุธล่าสัตว์ในยุคบรรพกาลของชาวจีนในยุคบรรพกาลใช้ขวานเป็นเครื่องมือในการล่าสัตว์ ในการทำเกษตรกรรมในงานช่างไม้ การปลูกบ้านสร้างเมือง แกะสลักสร้างรถศึก และเครื่องมือต่างๆ หากเปรียบเทียบกับปรัมปราคติของญี่ปุ่นเกี่ยวกับการกำเนิดจักรวาล ตามคัมภีร์โคชิกิ (ko-ji-ki) จดหมายเหตุ ที่แต่งในช่วง พ.ศ.1253 โดยคนในราชสำนักรับราชโองการจากจักรพรรดิให้รวบรวมเหตุการณ์ตั้งแต่การกำเนิดของพระเจ้า การสร้างเกาะญี่ปุ่นโดยเทพเจ้า และการเริ่มยุคประวัติศาสตร์สมัยจักรพรรดิองค์แรก ยิมมูเทนโน (พ.ศ. 1171) และพิธีกรรมในการบวงสรวงเทพเจ้า ตามคัมภีร์ดังกล่าวแล้วว่า กามิอิซานางิ ชายผู้ฟังเคารพได้ใช้ “หอก” แทงลงในมหาสมุทร เมื่อยกขึ้นหยดน้ำจากปลายหอกกลายเป็นไข่เมือก เมื่อหยดกลับลงไปในทะเลก็กลายเป็นเกาะญี่ปุ่น หอกที่กำเนิดชนชาติเล่มนี้

จึงเป็นสัญลักษณ์ของสงครามและการต่อสู้เพื่อการรวมชาติให้เป็นปึกแผ่นตามภาวะการณ์ทางสังคมของญี่ปุ่นยุคนั้น

เช่นเดียวกันกับ มหาากาพย์กิลกาเมช (Epic of Gilgamesh) ของชาวบาบิโลเนียน ซึ่งไม่มีไข่ในการกำเนิดจักรวาล เล่าว่า เทียแมต (Tiamat) เทพีแห่งท้องทะเล สัญลักษณ์แห่งสถานะอันสับสนไร้ระเบียบ ผู้ให้กำเนิดเทพเจ้ารุ่นแรกของบาบิโลน ได้ทำสงครามกับ Marduk เทพเจ้าแห่งพายุ และถูกตัดร่างเป็นสองท่อน กลายเป็นสวรรค์และโลก ชาวบาบิโลเนียนผู้มีถิ่นฐานริมฝั่งแม่น้ำยูเฟรติส ทางตอนใต้ของเมโสโปเตเมีย ในประเทศอิรักปัจจุบัน กษัตริย์กิลกาเมชในตำนานแห่งนครอุรุก ซึ่งเคยมีชีวิตเมื่อประมาณ 2,700 ปีก่อนคริสตกาล เป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์ชนชาติการสู้รบกันบนดินแดนแถบนี้มาแต่โบราณ ด้วยเหตุนี้จึงพอสรุปได้ว่าปรัมปราคติของการกำเนิดโลกมีพื้นฐานมาจากสงคราม

ชาวบูอิ (布依族; Bùyī zú) และชาวจ้วง (壮族; Zhuàngzú) ชนชาติส่วนน้อยซึ่งพูดภาษาตระกูลไท ที่อยู่ในจีนมากกว่า 2,000 ปี ทางตอนใต้ เช่น กุ้ยโจว หยุนหนาน และชื้อชวน และในประเทศเวียดนาม ก็มีปรัมปราคติเกี่ยวกับผานกู่ แต่มีความแตกต่างกันกับความเชื่อของจีน มีตำนานว่าหลังจากที่สร้างโลกแล้วผานกู่ก็กลายเป็นชาวนา และแต่งงานกับลูกสาวของพญามังกร และกลายเป็นบรรพชนผู้ให้กำเนิดชนชาติของพวกเขา ต่อมาลูกสาวของพญามังกรมีลูกกับผานกู่ชื่อ ซินเหิง (新横; Xinheng) และกลับสวรรค์ไป ผานกู่แต่งงานใหม่และตายในวันที่ 6 เดือน 6 มารดาเลี้ยงของซินเหิงคิดว่าเขาทำลายข้าวกล้าที่เก็บเกี่ยวจึงเกือบจะสังหารเขา แต่ต่อมาก็ทราบว่าเข้าใจผิดจึงกลับอยู่ร่วมกัน

อย่างมีความสุข วันที่ 6 เดือน 6 จึงกลายเป็น ประเพณีสำคัญที่ชาวพื้นเมืองจะบูชาผานกู่ เพื่อให้ข้าวกล้าอุดมสมบูรณ์ อาจกล่าวได้ว่าตาม โลกทัศน์ของชาวปู้อี้และชาวจ้วงผานกู่ชาวนาผู้ นี้ เป็นเทพแห่งเกษตรกรรมตามวิถีการดำเนิน ชีวิตของชนชาติ

บทบาทของ “ผู้หญิง” และ “การสืบทอดฝ่าย มารดา” ในสังคมบรรพกาล

จากปรัมปราคติเกี่ยวกับไขจักรวาลใน หลายอารยธรรม เกี่ยวข้องกับเทพธิดา เทพี เซอร์ของอียิปต์ อิลมาตาเทพีแห่งอากาศของ ชาวฟินนิช นิกส์เทพธิดาแห่งรัตติกาลของกรีก ทำให้พบเห็นบทบาทผู้หญิงในสังคมยุคบรรพ กาล เช่นเดียวกับ อมเตเรสุ โอมิ คามิ (Amaterasu-ōmikami ; 天照大神; 天照大 御神 หรือ Ōhiru-menomuchi-no-kami; 大日 靈貴神) ในกัมภีร์โคชิคิสุริยะเทฟิผู้เป็นบรรพ ชนของชาวญี่ปุ่น

นัยของแนวความคิดเรื่องการสืบทอด ฝ่ายมารดา (matrilineal descent) เป็นลักษณะ สำคัญของสังคมถือสายเลือดทางแม่เป็นหลัก ของชุมชนยุคแรกของวัฒนธรรม หรือ ยุคป่า (savagery) จะถือว่าผู้หญิงมีฐานะเป็นผู้ควบคุม มีลักษณะสามีสายอยู่กับฝ่ายภรรยา ลำดับรุ่นจะ นับจากทางมารดา และทรัพย์สินสมบัติก็จะสืบทอด เฉพาะทางฝ่ายมารดา แนวคิดการสืบทอดฝ่าย มารดานี้จะพบในยุคแรกที่อารยธรรมกำลังเริ่ม พัฒนาของชุมชนทั่วโลก เช่น จากตำนาน สุริย เทพของญี่ปุ่น , ตำนานหนี่วา และตำนานเทพ มารดาทั้งหลายของชนกลุ่มน้อยเผ่าต่างๆ ทั่ว โลก ชาวจีนในยุคบรรพกาลตามประวัติศาสตร์

นั่นกล่าวว่าบรรพชนรุ่นแรกของจีน คือ ผู่ซี-หนี่ วา (伏羲 - 女媧; Fúxí-Nǚwā) ในยุคจั้นกั๋ว (战 国时代 - zhànguó shídài) จาก สือจี้ (shǐ jì ; 史记) ของ ซื่อหม่าเชียน (sīmǎ qiān; 司马迁) ภาคเป็นจี้ (本紀 - Benji) บทที่ 1 กล่าวว่า หนี่วา เป็นคนแซ่ 鳳 (Feng) ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับผู่ซี และนักวิชาการจีนหลายท่านลงความเห็นว่าหนี่ วาเป็นผู้นำเผ่าหรือเป็นกษัตริย์ หลักฐานสำคัญ อีกประการหนึ่งคือ พบร่องรอยการสืบทอดแซ่ ตระกูลโบราณของจีนซึ่งมักใช้ อักษรหนี่ (女 - nǚ) เป็นส่วนประกอบด้วย เช่น แซ่เจียง (姜 - jiāng) ของหยานตี้ (炎帝 - yán dì) หรือ แซ่ จี (姬 - jī) ของหวางตี้ (黄帝 - huáng dì) เป็นต้น

ในปัจจุบันชุมชนกลุ่มน้อยในหยุน หานของจีน ยังคงรักษาคติความเชื่อดังกล่าว ผ่านวิถีการดำเนินชีวิต เช่น ประเพณีการจับคู่ แบบแต่งงานจร (walking marriage) ของเผ่าชน โหม่ซัว (摩梭族 - mósuōzú) ชายหญิงที่ชอบ พอกันโดยเสรี จะมาอยู่ด้วยกันในเวลากลางคืน และจากกันในวันกลางคืน บุตรที่คลอดออกมา อาจไม่ทราบว่าใครเป็นบิดา และในครอบครัว จะมีแต่ผู้หญิงเป็นใหญ่ในครอบครัว

ชาวเผ่าอี้ (彝 族 - yízú) มีประเพณีการ แต่งงานโดยปราศจากเจ้าบ่าว (A wedding without bridegroom) นั่นคือ ชายหญิงจะอยู่กิน ด้วยกันอย่างเสรี เมื่อผ่านเวลายาวนานระยะหนึ่ง หากต้องการแต่งงาน ฝ่ายหญิงก็จะทำพิธีกับญาติ บันทึกลงขันโดยไม่มีเจ้าบ่าวมาร่วมงาน แต่จัด เลี้ยงเพื่อนฝูงเมื่อทำพิธีเสร็จเจ้าสาวก็กลับไปอยู่ กับเจ้าบ่าวตามปกติ

เรื่องราวของวีรบุรุษจากกองคาราวาน
เส้นทางโบราณที่ใช้ลำเลียงใบชาด้วยกอง
คาราวานม้า (茶马古道 - chá mǎ gǔ dào) ของ
เผ่าชนน่านซี (纳西族 - nà xī zú) ในลี่เจียงซึ่งเป็น
เส้นทางโบราณลำเลียงใบชาด้วยกองคาราวาน
ม้าที่สำคัญที่สุดในหุบหนานตะวันตก ในงาน
เขียน The Forgotten Domain ของ Robert Gu
ได้บรรยายว่า กองคาราวาน ม้าถือว่าแต่ละคนคือ
อาวุธมนุษย์หน่วยหนึ่ง อาจจะกล่าวได้ว่าเป็น
กองคาราวานที่สร้างความประหลาดใจให้แก่
ชาวโลก กองคาราวานม้ามามีอิทธิพลในชีวิตของ
ชาวน่านซี พวกเขาภาคภูมิใจในการเข้าร่วม
คาราวานและเป็นผู้นำกลุ่ม การเดินร่ำบนหลังม้า
สร้างสีสันแห่งความเป็นวีรบุรุษ ให้กับบุรุษผู้
ร่วมกองคาราวาน ม้าในหุบหนานล้วนมีขาสั้น
ม้าชนิดนี้ไม่สามารถวิ่งได้เร็ว แต่เดินทางได้ดี
บนเส้นทางภูเขา ด้วยพลังฝีเท้าม้าสามารถที่จะ
บรรทุกสินค้า พวกเขาเดินทางยาวไกลบน
เส้นทางทุรกันดารของ “ถนนสายใบชาด้วยม้า
โบราณ” พวกเขาบุกเบิกเส้นทางคดเคี้ยวและคับ
แคบตลอดเส้นทางศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวน่านซีให้ความ
เคารพอย่างยิ่ง ม้าเป็นหนึ่งในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เขา
เคารพ

ประเพณีของชาวพื้นเมืองน่านซีกล่าวว่า
สามีอาจจะไม่ต้องรับภาระปลีกย่อยในบ้าน แต่
ในทางกลับกันผู้หญิงจะทำงานบ้าน ทำไร่ ทำนา
ให้กำเนิดบุตร และภาคภูมิใจกับงานหนัก พวก
เขามักจะอับอายหากปล่อยให้ผู้ชายทำงานบ้าน
จากมุมมองของผู้หญิงชาวน่านซีสิ่งที่ทำให้ภรรยา
และลูกมีเกียรติ คือ การที่สามีตระหนักถึงการ
ผูกมิตรระหว่างการเดินทาง และประสบ
ความสำเร็จในการกิจ พวกผู้หญิงชาวน่านซีจะผูก
ตะกร้าที่บรรจุสิ่งของมากมายไว้กลางหลัง

ตะกร้าใบนี้แสดงถึงอารมณ์แห่งความเป็นมารดา
ที่ยิ่งใหญ่ของผู้หญิงชาวน่านซี ที่ทำงานหนักด้วย
ความภาคภูมิใจ

เมื่อพิจารณาถึงวิวัฒนาการของการ
แต่งงานในยุคเริ่มแรกเป็นการแต่งงานแบบข้าม
เผ่า อาศัยตาบ (taboo) ในการห้ามแต่งงานในเผ่า
เดียวกัน มีเพียงคนรุ่นเดียวกันแต่ต่างเผ่ากัน
เท่านั้นที่จะแต่งงานกันได้ ชายหญิงจะแยกกันอยู่
แต่เฉพาะในเผ่าของมารดาของตน ฝ่ายชายจะมา
เยี่ยมเผ่าของฝ่ายหญิง แล้วกลับไปอยู่ที่เผ่าของ
ตนเอง ลูกที่เกิดมาจึงไม่รู้จักบิดา หากแต่รู้จัก
มารดาเท่านั้น เหตุผลของแนวความคิดดังกล่าว
นี้สามารถอธิบายได้ว่าในสังคมเกษตรกรรมการ
เพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์นั้น ผู้หญิงที่อยู่บ้านจะ
เป็นผู้รับผิดชอบในการเพาะปลูก และเลี้ยงสัตว์
ซึ่งให้ผลผลิตที่แน่นอนกว่าบรรดาผู้ชายที่ทำ
หน้าที่ล่าสัตว์ จับปลา หรือออกไปผจญภัยใน
การเดินทางเร่ร่อนนอกบ้านกันเป็นกลุ่มเป็น
เวลานาน ๆ ด้วยเหตุนี้ฐานะของฝ่ายหญิงในด้าน
เศรษฐกิจจึงมีความสำคัญกว่าฝ่ายชาย

สรุป

จากการศึกษาแนวคิดเรื่อง “จักรวาล”
และ “โซ่” ตามวรรณกรรมท้องถิ่นประเภท
ปรัมปราคติ ทั้งด้วยการสืบค้นเอกสารเพิ่มเติม
และประสบการณ์เก็บข้อมูลสนามในพื้นที่
มณฑลหยุนหนาน โดยมีสมมติฐานว่า
วรรณกรรมเป็นเครื่องบอกวัฒนธรรม นำมาสู่
ความเข้าใจค่านิยม จารีตประเพณีวัฒนธรรม
และกระบวนการทางความคิด ของอารยธรรม
และชนชาติต่าง ๆ ช่วยสะท้อนภาพของ
วิวัฒนาการทางสังคมวัฒนธรรม ทำให้เกิดความ
เข้าใจโลกทัศน์ของชนชาติที่ผลิตวรรณกรรม

เหล่านั้นขึ้น ซึ่งทำให้ค้นพบที่สำคัญคือ แนวคิด
สากลปรัชญาธรรมชาตวิทยาแบบทวิภาวะนิยม
ของชนชาติต่าง ๆ มโนทัศน์ที่เหมือนและ
แตกต่างกันของอารยธรรมทั่วโลกเกี่ยวกับการ
กำเนิดจักรวาลจาก “ใจ”, ความสำคัญของ “ใจ”
และ “จักรวาล” ในสังคมเกษตรกรรม และ

บทบาทของ “ผู้หญิง” กับ “แนวคิดการสืบทอด
ฝ่ายมารดา” ในสังคมยุคบรรพกาลของชนชาติ
ต่างๆ อย่างไรก็ตามยังคงมีแนวคิดอื่นๆ ที่
น่าสนใจซึ่งอาจแฝงอยู่ในข้อมูลมุขปาฐะเหล่านี้
ซึ่งเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับนักคิด นักวิจัยให้
ทำการศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กิ่งแก้ว อรรถากร. (2550). *นิทานโบราณคดีอียิปต์*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นท์ติ้ง.
- ผ่องพันธุ์ มณีรัตน์. (2525). *มานุษยวิทยากับการศึกษาคติชาวบ้าน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2524). *พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วรรณิ วิบูลย์สวัสดิ์ แอนเดอสัน. (2531). *พื้นถิ่นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: ศิลปวัฒนธรรม.
- เสาวลักษณ์ อนันตสานต์. (2544). *นิทานพื้นบ้านเปรียบเทียบ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Anthony, C. K. & Moog, Hanna. (2002). *I Ching: The oracle of the cosmic way*. Stow, Massachusetts : Anthony Publishing.
- Balfour, F. H. (1881). *The divine classic of Nan-Hua; Being the works of Chuang Tsz, Taoist philosopher*. Shanghai: Kelly & Walsh.
- Birrell, A. (2000). *The Classic of Mountains and Seas*. London : Penguin Book.
- Chamberlain B. H., Aston W. G. Author(s) of Review: S.Yoshitake. (1933). "Translation of Ko-ji-ki". *Bulletin of the School of Oriental Studies*, Vol. 7, No. 1.
- Chan, Wing-Tsit. (1963). *A source book In Chinese philosophy*. Princeton University.
- Coblin, W. S. (1978). The initials of Xu Shen's language as reflected in the Shuowen duruo glosses, *Journal of Chinese Linguistics* 6, pp. 27-75.
- Durkheim, E., Swain, J. W., (trans). (1976). *The elementary forms of the religious life*. London: Allen and Unwin.
- Dundes, A. (1980). *Interpreting folklore*. Bloomington : Indiana University.
- Frazer, Sir J. G. (1968). The belief in immortality and the worship of the dead. *Belief among the Micronesians - Gilbert Islanders*. 3, pp. 29-62,
- Freud, P. (1965). *Myth of creation*. New York : Washington Square Press.
- Hua-Ching Ni. (1999). *I Ching: The book of changes and the unchanging truth*. (2nd ed.). Los Angeles: Seven Star Communications.
- Lévi-Strauss, Rodney Needham, trans. (1963). *Totemism*. Boston: Beacon Press, cop.
- Li Fang (李昉). (960 - 1279 AD). *Songsi Dashu (宋四大書) : Taiping Yulan (太平御覽)*. [ตำราโบราณ]
- Liu An (劉安), (179 - 122 BC). *Huainanzi (淮南子)*. [ตำราโบราณ]
- Rothbard, M. (1990). Concepts of the role of intellectuals in social change toward Laissez Faire, *The Journal of Libertarian Studies*. 6, (2).
- Sima Qian (司馬遷). (145 - 90 BC). *Shiji (史記)*. [ตำราโบราณ]
- Werner, E. T. C. (1922). *Myths&Legends of China*. New York: George G. Harrap.

汉族中原古帝神话传说. (2008). Retrieved March 16 2008, from <http://history.100>

1n.com.cn/info/info.asp?id=4764

中华民族之根 伏羲氏袁义达. (2008). Retrieved March 16 2008, from [http://www.](http://www.zhld.com/whjzt/index803.htm)

[zhld.com/whjzt/index803.htm](http://www.zhld.com/whjzt/index803.htm)

Wikipedia. (2008). *Aristophanes*. Retrieved March 16 2008, from <http://en.wikipedia.org/wiki>

[/aristophanes](http://en.wikipedia.org/wiki/Aristophanes)

Wikipedia. (2008). *Fengshen Yanyi*. Retrieved March 16 2008, from <http://en.wikipedia.org>.

[/wiki/Fengshen_Yanyi](http://en.wikipedia.org/wiki/Fengshen_Yanyi) Full text of I Chingi Retrieved March 16 2008, from <http://chinese.dsturgcon.net/text.pl?node=25002&if=en>

Wikipedia. (2008). *World egg*. Retrieved March 16, 2008, from [http://en.wikipedia.org/wiki /World_egg](http://en.wikipedia.org/wiki/World_egg)

Wikipedia. (2008). *Zoroastrianism*. Retrieved March 16, 2008, from [http://en.wikipedia.](http://en.wikipedia.org/wiki/Zoroastrianism)

[org/wiki/Zoroastrianism](http://en.wikipedia.org/wiki/Zoroastrianism)

